

Rapport Nr. 0697

Nota

Landschappelijk bodemonderzoek

Berlaar - Havikstraat
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten landschappelijk bodemonderzoek	2
2.3	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen	5
3	Lijst met figuren	6

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2019-388
Projectcode Onroerend Erfgoed		2021F450 (Landschappelijk bodemonderzoek)
locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Berlaar
	Straat	Havikstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Berlaar
	Afdeling	1
	Sectie	D
	Percelen	227
Coördinaten	Noordoost	X: 169694.209 Y: 200035.909
	Zuidoost	X: 169644.657 Y: 200005.692
	Zuidwest	X: 169740.728 Y: 199911.774
	Noordwest	X: 169682.556 Y: 199871.563
Oppervlakte plangebied		8.906 m²
Oppervlakte gebied vervolgonderzoek		5.296 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

Het archeologische vooronderzoek kadert in het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het perceel gelegen aan de Havikstraat te Berlaar (prov. Antwerpen).

“De opdrachtgever plant op het terrein een verkaveling. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

De verkaveling houdt in dat de toekomstige eigenaars het recht hebben naast de woning andere structuren te plaatsen die de bodem kunnen verstoren. Hierdoor dient dit gedeelte van het plangebied volledig onderzocht te worden. Op onderstaande figuren is de afbakening van de kavels weergegeven. De opdrachtgever plant zes kavels waarvan de gebouwen met garages op figuur 4 in het rood zijn weergegeven. De gecombineerde oppervlakte hiervan bedraagt 590 m². Er wordt een groenzone met bomen en paden voorzien in het oostelijk gedeelte van het plangebied. Een berm wordt ingeplant. Dit is weergegeven in het groen. De oppervlakte hiervan bedraagt 1.545 m². Er wordt ook een weg aangelegd die aansluit op de Havikstraat. Deze is weergegeven in het grijs en heeft een oppervlakte van ongeveer 600 m². In het oranje is een gepland bosgebied weergegeven. Dit gedeelte is 3.600 m² groot en wordt niet meegenomen in het gebied voor vervolgonderzoek door de lage graad van mogelijke verstoring.”¹

2.2 Resultaten landschappelijk bodemonderzoek

Er werden in totaal vijf landschappelijke boringen uitgevoerd. De boringen vertoonden een ploeglaag (A-horizont) van donkerbruine tot grijsgroene kleur met een dikte van 30 tot 45 cm. Hieronder werd een pakket van herwerkt Tertiair materiaal aangetroffen met groen-bruine kleur met een variabele dikte van 10 tot 40 cm. Hieronder werden Tertiaire afzettingen aangetroffen met een groene kleur en de aanwezigheid van klei. Op basis van deze eigenschappen kunnen de Tertiaire afzettingen geïdentificeerd worden als afzettingen van de Formatie van Diest. Deze afzettingen zijn van mariene oorsprong, te dateren in het Mioceen.

Op de bodemkaart van Vlaanderen² staan twee bodemtypes gekarteerd binnen het plangebied. In het uiterst westelijke gedeelte van het plangebied staat Pdc gekarteerd: Matig natte lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont die matig nat en matig gleyig is. Het overige deel van het plangebied bestaat uit w-Phc: Natte lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Er kan klei-zand voorkomen op geringe diepte. Er werd slechts een zwakke profielontwikkeling waargenomen in de boringen waarbij roestverschijnselen ondiep voorkomen (beginnend vanaf 40 cm). Er werd geen verbrokkelde textuur B-horizont aangetroffen. Op basis van deze informatie kan de bodem eerder geplaatst worden binnen de kartering van het complex SdP. Door de afwezigheid van een paleobodem kan de verwachting naar de aanwezigheid van een intacte artefactensite uit de steentijd bijgesteld worden naar onbestaande.

Op de Quartairgeologische kaart staat het plangebied gekarteerd als profieltype 1. Hierbij komen eolische afzettingen voor uit het Laat-Pleistoceen en mogelijks hellingafzettingen. Er werden echter geen in situ Quartaire afzettingen aangetroffen; onder de ploeglaag werd direct het Tertiair

¹ ADRIAENSEN & VERRIJCKT 2020

² DOV VLAANDEREN, 2021

opgeboord. Vermoedelijk is het oorspronkelijk aanwezige Quartaire pakket zeer ondiep en werd het volledig opgenomen in de ploeglaag, samen met een deel van het Tertiaire pakket. Het verwachte originele archeologische vlak ligt zeer ondiep. Door ploegen werd de bodem tussen 50 en 85 cm diepte verstoord. Hieruit kan geconcludeerd worden dat een potentieel aanwezige sporensite enkel sterk verstoord kan worden aangetroffen.

Op 200 meter ten noorden van het plangebied werd in 2021 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij werd wel Quartair dekzand (Cg-horizont) aangetroffen tot op minstens 80 cm onder de bouwvoor. Mogelijk zijn oude reliëfverschillen uit het Tertiair de verklaring voor de sterk uiteenlopende dikte van afzettingen van eolisch dekzand in dit gebied ten opzichte van deze van het plangebied.³

Over het algemeen werd een zeer natte bodem aangetroffen in het noordelijk gedeelte van het plangebied en een natte bodem in het centrale en zuidelijke gedeelte van het plangebied.

Concluderend tonen de landschappelijke boringen aan dat er binnen het plangebied een natte bodem voorkomt met een zwakke profielontwikkeling, waarbij de Quartaire afzettingen volledig zijn opgenomen in de ploeglaag. Tertiaire afzettingen behorend tot de Formatie van Diest komen ondiep voor en zijn ook deels opgenomen in de ploeglaag. Door de afwezigheid van een paleobodem kan de verwachting naar de aanwezigheid van een intacte artefactensite uit de steentijd bijgesteld worden naar onbestaande. Het verwachte originele archeologische vlak ligt zeer ondiep. Door ploegen werd de bodem tussen 50 en 85 cm diepte verstoord. Hieruit kan geconcludeerd worden dat een potentieel aanwezige sporensite enkel sterk verstoord kan worden aangetroffen.

Er is hierdoor ook een zeer kleine kenniswinst te behalen bij verder archeologisch onderzoek. Hierdoor adviseert J. Verrijckt Archeologie & Advies Bvba de vrijgave van het terrein voor de geplande werkzaamheden.

---

³ DUPONT & VAN ROY 2021

Figuur 1: Uitgevoerde landschappelijke boringen op recente orthofoto

2.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het landschappelijk bodemonderzoek aan de Havikstraat te Berlaar leverde geen archeologische relevante vondsten of sporen op. Tijdens het landschappelijke bodemonderzoek werd vastgesteld dat er geen paleobodem aanwezig was waardoor de verwachting naar een intacte artefactensite uit de steentijd kan bijgesteld worden naar onbestaande. Het verwachte originele archeologische vlak ligt zeer ondiep. Door ploegen werd de bodem tussen 50 en 85 cm diepte verstoord. Hieruit kan geconcludeerd worden dat een potentieel aanwezige sporensite enkel sterk verstoord kan worden aangetroffen.

Het potentieel op kenniswinst bij verder onderzoek wordt hierdoor als zeer laag ingeschat. J. Verrijckt Archeologie & Advies Bvba adviseert de vrijgave van het terrein voor de geplande werkzaamheden.

Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Uitgevoerde landschappelijke boringen op recente orthofoto	4